

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)**

**ONOR. IMHALLEF
GINO CAMILLERI**

Seduta tad-19 ta' Mejju, 2006

Rikors Numru. 9/2005

**Valfracht Maritime Company Limited u Valfracht Roro
Line Ltd**

vs

(1) Avukat Generali u

**(2) Lonsinjska Plovidba Brodarstvo D.D socjeta
estera rapprezentata mill-mandatarju specjali taghha
Dottor Louis Cassar Pullicino ghal kull interess li
jista' ghandha**

Kopja Informali ta' Sentenza

Il-Qorti

Rat ir-rikors promotur tas-socjetajiet Valfracht Maritime Company Limited u Valfracht Roro Line Limited fejn gie premess :

Illi fl-10 ta' Jannar 2003 l-kumpannija intimata pprezentat rikors quddiem il-Qorti ta' l-Appell sabiex jigi registrat f'Malta lodo arbitrali moghti gewwa Londra fi proceduri bejn il-kontendenti, u dan ghat-tenur tal-Kap 52 tal-Ligijiet ta' Malta (Dok A);

Illi permezz ta' risposta pprezentata mill-esponenti (Dok B) l-esponenti eccepjet [paragrafu 4(c)] fost' affarijiet ohra li: -

“il-lodo gie ottenut b'qerq fil-kontest tal-art 3(2)(d) tal-Kap 52, kif jigi pruvat ahjar fit-trattazzjoni tar-rikors u senjatament ghax kien hemm okkultament doluz u b'qerq tal-provi minn-naha ta' Lonsinjska Plovidba fil-kors tal-proceduri arbitrali, partikolarment dwar il-kwistjoni ta' konsum ta' gas oil fuel mill-vapur LIPA meta kien qed jimmanuvra u f'ibhra maghluqa”;

Illi, permezz ta' sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell fid-29 ta' Ottubru 2004 (Dok C), meta l-Qorti giet biex titratta l-eccezzjoni tal-esponenti bazata fuq il-qerq, itrattat l-eccezzjoni minn aspett totalment differenti mill-eccezzjoni sollevata mill-esponenti (ara fol 8 u 9 tas-sentenza). Huwa minnu li l-kwistjoni dwar il-konsum ta' *gas oil fuel* mill-vapur LIPA meta kien qed jimmanuvra f'ibhra maghluqa gie trattat fil-proceduri tal-arbitragg u nghatat decizjoni dwarha. Pero permezz tal-eccezzjoni fuq imsemmija l-esponenti ma kenitx qeghda titlob lill-Qorti biex terga' tidhol fil-meritu jekk kienx hemm *overconsumption* tal-vapur LIPA. L-eccezzjonijiet tal-esponenti kienet fis-sens li fil-kors tal-proceduri ta' arbitragg il-kumpannija intimata hbiet dolozament u b'qerq provi, u dan sabiex waslet fejn riedet dwar il-kwistjoni tal-

Kopja Informali ta' Sentenza

konsum ta' *gas oil fuel*. Id-dikjarazzjoni tal-Qorti li “*kien jidher li l-ilment tas-socjetajiet intimata dwar il-konsum eccessiv ta' gas oil mhux propost fil-procedura ta' arbitragg, izda kien jiffirma meritu ta' sentenza preliminari kif ukoll sentenza tal-Qorti ta' l-Appell Ingliza*” mhi xejn ghajr konferma li l-Qorti naqset li titratta l-eccezzjoni moghtija mill-esponenti;

Illi l-eccezzjoni tal-qerq kienet qeghda tirreferi ghal dak li sehh fil-kors tal-proceduri arbitrali u mhux dak li sehh fi zmien meta kienu qeghdin isiru n-negozjati li waslu biex sar il-ftehim ta' Charter Party. Il-Qorti tal-Appell kellha tillimita ruhha ghal dak li sehh waqt il-proceduri tal-arbitragg, fis-sens jekk l-intimata kenitx waqt il-proceduri b'mod doluz u qarrieqi hbiet provi u b'rizultat ta' liema ottjeniet decizjoni favur taghha. Eccezzjoni li minn qari tas-sentenza ma giet bl-ebda mod trattata mill-Qorti tal-Appell u ma nghatat l-ebda decizjoni dwarha;

Illi dan il-fatt jikkostitwixxi ksur tad-dritt fundamentali tal-esponenti ghal smiegh xieraq kif protett bl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja;

Illi dan apparti l-fatt li kuntrarjament ghal dak li ddikjarat il-Qorti tal-Appell fis-sentenza taghha (fol 9), il-kwistjoni dwar il-konsum eccessiv ta' *gas oil* qatt ma kien jiffirma l-meritu ta' xi appell quddiem il-Qorti tal-Appell Ingliza;

Ghalhekk is-socjetajiet rikorrenti talbu li din il-Qorti : -

Tiddikjara li fil-proceduri **Losinjska Plovidba Brodarstvo D.D. vs Valfracht Maritime Co Ltd et** (rikors numru 6/2003), id-dritt tal-esponenti ghal smiegh xieraq gie miksuri in kwantu l-Qorti naqset milli titratta u tiddeciedi fuq l-eccezzjoni numru 4(c) kif sollevata fir-risposta li l-

Kopja Informali ta' Sentenza

esponeneti pprezentaw ghar-rikors promutur intavolat mill-kumpannija intimata;

Thassar u tirrevoka s-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell fid-29 ta' Ottubru 2004 fil-proceduri fl-ismijiet **Losinjska Plovidba Brodarstvo D.D. vs Valfracht Maritime Co Ltd et** (Rikors numru 6/2003);

Bl-ispejjez kontra l-intimati;

Rat ir-risposta tal-intimat Avukat Generali fejn gie sottomess :-

Illi f' dan l-istadju l-esponenti jopponi t-talbiet tas-socjetajiet rikorrenti ghall-motivi segwenti:

1. Illi l-proceduri odjerni jipprezentaw il-karatteristici kollha ta' proceduri abuzivi u merament dilatorji u ghandhom ghalhekk jigu michuda bhala proceduri frivoli u vessatorji. Dan peress illi minn qari tas-sentenza tal-Qorti tal-Appell tad-29 ta' Ottubru 2004 jirrizulta b'mod car illi, kontra dak allegat, dik il-Qorti ikkunsidrat komprensivament u b'mod akkurat l-eccezzjoni dwar l-allegat vizzju tal-lodo arbitrari abbazi ta' allegat qerq u dan speċjalment meta wiehed iqis illi l-proceduri quddiem il-Qorti tal-Appell kienu dwar ir-regitrazzjoni ta' decizjoni estera u mhux dwar il-meritu tal-kawza *ut sic*. Illi huwa car illi l-eccezzjoni numru 4(c) moghtija fil-kawza *de quo* kienet diretta biex, kontra dak li suppost isir fi proceduri simili, tipprova tistrada lill-Qorti tal-Appell biex terga' tiftah il-meritu tal-lodo billi tiftah l-istadju tal-provi mill-gdid taht il-pretest li jrid isir ezami biex jigi determinat jekk kienitx inhbiet xi prova. Huwa manifest illi dan l-ezercizzju ma jistax isir f' kawza li tinvolvi biss ezami tal-ammissibilita tar-regitrazzjoni ta' decizjoni estera diga finali;

2. Illi kwantu hija mitluba r-revoka tas-sentenza tal-Qorti tal-Appell tad-29 ta' Ottubru 2004 l-istess talba tezorbata mill-gurizzjoni ta' dina l-Onorabbli Qorti li m'hijiex qorti ta' appell fuq il-Qorti tal-Appell;

3. Illi in kwantu mitlub illi dina l-Qorti tezamina s-sentenza tal-Qorti tal-Appell tad-29 ta' Ottubru 2004 biex tara fihix zbalji fl-interpretazzjoni tal-eccezzjonijiet tas-socjetajiet rikorrenti it-talbiet tas-socjetajiet rikorrenti ukoll jezorbitaw mill-gurisdizzjoni ta' dina l-Onorabbli Qorti billi din il-Qorti, bhall Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem, m' ghandhiex il-funzjoni illi tirrevedi allegati zbalji ta' Qrati ohra izda hija se *mai* (u jinghad se *mai* ghax hua biss fis-sistema Malti illi gie accettat illi Qorti tal-Prim Istanza tirrevedi sentenzi ta' Qrati tat-tieni grad) kompetenti biss biex tqis jekk proceduri fi Qrati ohra, fl-assjem taghom, kienux tali li jivvjolaw id-dritt ghas-smiegh xieraq. Illi huwa car illi s-sentenza tal-Qorti tal-Appell tad-29 ta' Ottubru 2004 inghatat fir-rispett tad-dritt ghas-smiegh xieraq u wara li l-partijiet ghamlu lil dik il-Qorti s-sottomissjonijiet li riedu jaghmlu u l-istess sentenza ma kienet affetta minn ebda nuqqas ta' indipendenza jew imparzjalita' jew ta' bazi legali;

Rat ir-risposta tal-intimati Losinjska Pivodba Brodarstvo D.D. fejn gie sottomess :-

Illi fl-ewwel lok ir-rikors promotur huwa ghal kollox frivolu u vessatorju u ghandu jigi michud bi-ispejjez;

Illi kif jirrisulta mill-atti, il-pretensjonijiet dwar il-konsum ta' *gas oil fuel* tal-vapur "Lipa" kienet tikkostitwixxi l-bazi tat-talba rikonvenzjonali avanzata fil-proceduri arbitrali f'Londra. Din it-talba rikonvenzjonali giet michuda mill-Arbitri naturalment wara li evalwaw il-provi mressqa mill-partijiet;

Illi matul il-proceduri quddiem il-Qorti tal-Appell li gew istitwiti mill-esponenti sabiex jigi registrat il-lodo arbitrali in kwistjoni, huwa minnu illi s-socjetajiet rikorrenti avvanzaw

Kopja Informali ta' Sentenza

I-eccezzjoni indikata bhala 4(c) fir-risposta taghhom u li permezz taghha allegaw illi l-lodo kien ottenut b'qerq kommess mill-esponenti matul is-smiegh tal-proceduri arbitrali;

Illi in sostenn ta' din l-eccezzjoni, il-Qorti tal-Appell tat lir-rikorrenti il-fakolta kollha li jressaq il-provi taghhom f'dan ir-rigward u effettivament gie presentat affidavit ta' David Jones in sostenn ta' din l-eccezzjoni;

Fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell din l-eccezzjoni giet michuda ghar-ragunijiet li jidhru fl-istess sentenza. Il-fatt jibqa' pero li r-rikorrenti nghataw kull opportunita u zmien adegwat li javvanzaw il-provi u s-sottomissjonijiet taghhom b'dan illi d-dritt fondamentali taghhom ghal smiegh xieraq gie rispettati pjenament;

Illi dan ir-rikors jirrasenta minn attentat car da parti tas-socjetajiet rikorrenti li joholqu forma ta' appell mis-sentenza tal-Qorti tal-Appell, haga li ma ghandhiex tigi permessa minn din l-Onorabbli Qorti;

Rat l-atti l-oħra kollha tar-rikors u d-dokumenti esibiti b'mod partikolari s-sentenza tal-Onorabbli Qorti ta' l-Appell tad-29 ta' Ottubru 2004 fl-atti tal-kawza fl-ismijiet "Losinjska Plovidba Brodarsivo D.D. socjeta estera rappresentata mill-mandatarju specjali taghha Dottor Louis Cassar Pullicino vs Valfracht Maritime Co. Ltd u Valfracht Roro Line Ltd" u l-atti kollha tal-istess kawza;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-socjetajiet rikorrenti;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet responsiva tas-socjeta estera intimata;

Rat ir-replika tas-socjetajiet rikorrenti;

Rat il-verbal tas-seduta tal-11 ta' Novembru 2005 minn fejn jirrizulta li l-kawza giet differita ghas-sentenza;

Ikkonsidrat :

Is-socjetajiet rikorrenti fir-rikors promotur jghamlu referenza ghas-sentenza tal-Onorabbli Qorti tal-Appell tad-29 ta' Ottubru 2004 wara rikors presentat mis-socjeta estera intimata sabiex jigi registrat lodo arbitrali mghoti barra minn Malta fejn kienu involuti s-socjetajiet rikorrenti u s-socjeta estera intimata. F'dawk il-proceduri quddiem l-imsemmija Qorti s-socjetajiet rikorrenti eccipew, fost affarijiet ohra, li l-imsemmi lodo gie ottenut b'qerq ghaliex kien hemm okkultament doluz u b'qerq tal-provi dwar kwistjoni li kienet tinvolvi il-konsum ta' gas minn vapur.

Is-socjetajiet rikorrenti jallegaw li l-imsemmija Qorti tal-Appell ittrattat din l-eccezzjoni minn aspekk totalment differenti. L-imsemmija eccezzjoni kienet fis-sens li fil-kors tal-arbitragg il-kumpanija intimata estera hbiet dolozament u b'qerq provi. Il-Qorti tal-Appell dahlet fil-mertu tal-konsum ta' gas u naqset li titratta l-eccezzjoni fis-sens mghoti u cioe' jekk is-socjeta estera intimata waqt il-proceduri tal-arbitragg b'mod doluz u qarrieqi hbietx xi provi;

Skond is-socjetajiet rikorrenti dan il-fatt jikkostitwixxi ksur tad-dritt fundamentali taghhom ghal smiegh xieraq kif protett bl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja. Ghalhekk is-socjetajiet rikorrenti qed jitolbu li jigi dikjarat li fl-imsemmija proceduri quddiem il-Qorti tal-Appell gie lez id-dritt taghhom ghal smiegh xieraq peress li ma gietx trattata u deciza l-imsemmija eccezzjoni u li tithassar u tigi revokata l-imsemmija sentenza tal-Onorabbli Qorti tal-Appell tad-29 ta' Ottubru 2004;

L-intimat Avukat Generali qed jeccepixxi li l-proceduri odjerni huma abuzivi u dilatorji peress illi s-sentenza in

kwestjoni tal-Qorti tal-Appell ikkunsidrat komprensivament u b'mod akkurat l-eccezzjoni in kwestjoni. L-eccezzjoni in kwestjoni tas-socjetajiet rikorrenti kienet diretta biex terga' tiftah il-meritu tal-lodo f'kawza li tinvolvi biss ezami tal-ammissibilita tar-registrazzjoni ta' decizjoni estera finali. It-talba ghar-revoka tas-sentenza in kwestjoni tezorbata mill-gurisdizzjoni ta' dina l-Qorti li zgur li mhux qorti ta' appell fuq il-Qorti tal-Appell. It-talba biex tigi ezaminata l-istess sentenza tal-Qorti tal-Appell ukoll tezorbata l-gurisdizzjoni ta' dina l-Qorti li m'ghandiex il-funzjoni li tirrevedi allegati zbalji ta' Qrati ohra u hi kompetenti biss biex tqis jekk proceduri fi Qrati ohra kienux tali li jivvjolaw xi dritt fundamentali;

Is-socjeta estera intimata qed teccepixxi li l-pretensjonijiet dwar il-konsum ta' gas mill-vapur in kwestjoni kienet il-bazi tat-talba rikonvenzjonali fil-proceduri arbitrali u liema talba giet michuda mill-Arbitri. L-Onorabbli Qorti tal-Appell tat lis-socjetajiet rikorrenti l-opportunita li jresqu provi dwar l-eccezzjoni in kwestjoni. Fis-sentenza taghha l-Qorti tal-Appell cahdet din l-eccezzjoni u d-dritt fundamentali tas-socjetajiet rikorrenti ghal smiegh xieraq gie rispettati pjenament. Bill-presenti proceduri s-socjetajiet rikorrenti jridu joholqu forma ohra ta' appell;

Il-Qorti kkunsidrat bir-reqqa r-rizultanzi kollha u jidher li dawn il-proceduri huma tentattiv sabiex isir appell minn appell. Zgur li din mhux il-funzjoni ta' din il-Qorti. Mhux il-funzjoni ta' din il-Qorti li tirrevedi allegati zbalji ta' xi Qorti ohra. Din il-Qorti ghandha l-kompitu li tesamina u tiddeciedi jekk proceduri li svolgew quddiem Qorti ohra setghux jivvjolaw xi dritt fundamentali;

In effett hi f'lokha s-sottomissjoni tal-intimat Avukat Generali li l-eccezzjoni in kwestjoni tas-socjetajiet rikorrenti, li nghatat fil-proceduri quddiem il-Qorti tal-Appell, kienet intiza biex terga' tiftah il-meritu tal-lodo. Il-proceduri quddiem il-Qorti tal-Appell kienu jinvolvu biss ezami tal-ammissibilita tar-registrazzjoni ta' decizjoni estera, li hi decizjoni finali. L-eccezzjoni in kwestjoni kienet intiza biex terga' tiftah il-meritu tal-arbiragg, liema meritu gie deciz finalment bil-lodo in kwestjoni;

Minn esami akkurat tas-sentenza in kwestjoni ta' l-Qorti tal-Appell jirrizulta li l-istess Qorti kkunsidrat, sa fejn kellha tikkonsidra, u b'mod akkurat l-eccezzjoni in kwestjoni. In effett l-istess Onorabbli Qorti tal-Appell tat lis-socjetajiet rikorrenti l-opportunita li jresqu provi dwar l-eccezzjoni in kwestjoni u finalment din l-eccezzjoni giet michuda. Is-socjetajiet rikorrenti jissottomettu b'certa qawwa li l-eccezzjoni in kwestjoni hi fis-sens li fil-kors tal-proceduri tal-arbitragg is-socjeta intimata ghawwget il-fatti u ottjeniet decizjoni favur taghha minhabba qerq. Minn dak li xehed ir-rappresentant tas-socjetajiet rikorrenti jidher bic-car li ma giex allegat agir frawdolenti jew b'qerq. L-istess rappresentant jilmenta li kellu dritt li jara xi dokumenti pero' dan id-dritt gie michud mill-arbitri. Jirrizulta ghalhekk li fit-trattazzjoni ta' l-appell ma tressqet l-ebda prova dwar l-allegat frodi;

Hu ghalhekk car li mhux minnu li l-Qorti ta' l-Appell naqqset milli taghti decizjoni fuq l-eccezzjoni in kwestjoni. Il-Qorti ta' l-Appell ikkunsidrat l-eccezzjoni fil-qafas tal-provi prodotti u ddecidiet billi cahdet l-istess eccezzjoni. Jidher car mis-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell li kienet d-decizjoni espressa u cara taghha li wara li kkunsidrat il-provi kollha prodotti dwar l-eccezzjoni in kwestjoni waslet ghal konkluzjoni b'mod car li l-lodo ma kienx intakkat minn qerq;

Ghal dawn ir-ragunijiet kollha jirrizulta li d-dritt fondamentali tas-socjetajiet rikorrenti ghal smiegh xieraq gie rispettati pjenament u konsegwentement it-talbiet kollha tas-socjetajiet rikorrenti ghandhom jigu respinti;

Ghal dawn il-motivi:

Tiddeciedi billi tichad it-talbiet kollha tas-socjetajiet rikorrenti;

Spejjez kontra l-istess socjetajiet rikorrenti.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----